

Lodewijk Asscher is tussen 7 en 9 uur gasthoofdredacteur bij WNL. Jesse Klaver flyert vanochtend op station Leiden.

De veertien grootste partijen gaan vanavond om 20.30 uur tijdens het NOS-slotdebat met elkaar in discussie.

NOG 1 DAG

In de verkiezingscampagne snuift Trouw de kruitdampen op rond politici en kiezers.

Ik ben als PVV-stemmer geen onmens, ik kijk verder dan de dag van morgen

PETER GROENEVELD (61)
ondernemer

"Ik ben 35 jaar lid geweest van de VVD, maar sinds Mark Rutte de partij leidt, stem ik PVV. Ik was meer van de steviger lijn van Verdonk. Rutte draait, is opportunistisch en wacht net zolang tot de consternatie is weggeëbd, zoals bij het Oekraïne-referendum. Pas dit weekend rond de komst van de Turkse ministers dacht ik: hêhê, eindelijk. Ik stem op de PVV vanwege de EU. Ik was in de jaren negentig een heel fanatiek voorstander vanwege de Europese markt, maar beschouw de EU nu als mislukt. De verkeerde landen zijn toegelaten, er stroomt te veel geld van Noord naar Zuid. Het migratiebeleid speelt ook mee. Als ik op tv kinderen in Syrië of Noord-Afrika zie, snijdt me dat ook

door de ziel. We kunnen ze wel de helpende hand toesteken, maar ze niet allemaal hier naartoe halen. De integratie van nieuwkomers geeft nu al kopzorgen. Dat maakt me geen onmens, ik kijk alleen verder dan morgen. Mijn vrees is dat mensen met culturen die ver van de Nederlandse afstaan, het moeilijk zullen hebben om hier een bevredigend bestaan op te bouwen. Velen zullen hun leven lang op de sociale voorzieningen blijven steunen. Je ziet in Frankrijk wat er gebeurt als groepen samenklitten en ontevreden worden. Dan krijg je nog meer een tweedeling."

Geert Wilders en Mark Rutte verwijten elkaar beloften te doen die ze niet kunnen nakomen. FOTO BART MAAT, ANP

'Leugenaar' vecht met 'wegloper' om kiezers

DEBAT Voor het eerst deze campagne troffen de koplopers in de peilingen, VVD-lijsttrekker Rutte en PVV-leider Wilders, elkaar.

Maaïke van Houten
REDACTIE POLITIEK

In een paar minuten ligt bij het 'Een-Vandaag'-debat het eerste verwijt al op tafel. Prima dat het kabinet Turkse bewindslieden heeft geweerd. Maar nu niet de-escaleren, maar doorpakken, zegt Geert Wilders. Dus de Turkse ambassadeur eruit, met zijn gevolg. "We moeten nu antwoorden!", roept Wilders over Rutte heen tegen de volgepakte collegezaal, of beter: tegen het televisie kijkende publiek in de huiskamers.

"Dat is dus het verschil tussen boos twitteren vanaf de bank en het land besturen", reageert Rutte, die er ook bij zegt dat hij als premier schrammen en littekens heeft opgelopen. "Die kunt u zo zien zitten", zegt hij tegen de zwaarbeveiligde Wilders, die op een paar meter afstand tegenover hem staat, in een kogelvrij vest, net als Rutte achter een doorschijnend kathedert, een glaasje water bij de hand.

Rutte en Wilders kennen elkaar goed, Wilders was jarenlang Kamer-

lid voor de VVD, voordat hij er in 2004 uitstapte en voor zichzelf begon. VVD en CDA zaten anderhalf jaar in een kabinet met de PVV als gedoogpartner. Het is voor het eerst deze campagne dat ze tegenover elkaar staan in een drie kwartier durend fel debat op prime time.

Rutte zet Wilders neer als een man die wel roept maar niet presteert, terwijl hijzelf het land uit de crisis heeft geholpen. Hij werpt de PVV-leider voor de voeten dat die is

Rutte zet Wilders neer als een man die wel roept maar niet presteert, Wilders wil aantonen dat Rutte ongelooftwaardig is

weggelopen uit zijn eerste kabinet, en nu geen oplossingen heeft voor problemen. "Hoe dan?", vraagt Rutte bij voorbeeld over het Koranverbod van de PVV. Komt er een Koranpolitie, die de huizen langsgaat? Nee, zegt Wilders, die komt er niet. "Dat is dus een nepbelofte!", zegt Rutte triomfantelijk, een variant op het nepparlement en de neprechtters en nepjournalisten van Wilders.

Wilders is er op uit om aan te tonen dat Rutte een ongelooftwaardig

politicus is. De VVD beloofde bij de vorige verkiezingen duizend euro. "Maar dat was er niet voor de Nederlanders, maar voor asielzoekers en de Grieken."

Rutte heeft de buitenlandse pers, die in groten getale op het debat is afgekomen, eerder op de middag, gewaarschuwd dat de race nog niet gelopen is. Weliswaar staat de VVD al weken aan kop en volgt de PVV. Maar in de EenVandaag-peiling die tijdens de uitzending wordt gepresenteerd, staan ze beide op 24.

"Het risico is levensgroot dat we 16 maart wakker worden en dat de PVV dan de grootste is", zegt Rutte, die herhaalt dat de VVD niet met de PVV gaat samenwerken. Ook niet in een gedoogconstructie, zegt hij erbij, iets wat Wilders overigens meteen in twijfel trekt.

Rutte hoopt dat Nederland na de Brexit niet de volgende dominosteent wordt die omvalt door het 'verkeerde populisme' van Wilders en de zijnen. De VVD-lijsttrekker ziet de verkiezingen morgen als kwartfinale, die in Frankrijk zijn de halve finale en de finale is in september in Duitsland. Kwartfinale? Wilders speelt de finale, zegt hij, tegen de 'leugenaars' en 'de politici die Nederland niet Nederland laten zijn'. "Jaag ze uit het Torentje!"

En weg zijn ze. Wilders met zijn beveiligers, Rutte en zijn politiek assistent luisteren achter in de zaal nog even naar de nazit met politieke journalisten. Tevreden? "Zeker!"

ADVERTENTIE

'Ouderwetse' Rutte noemt zich nog altijd Nederlands-hervormd

Voor de liefhebber van details was de paginagrote VVD-advertentie in de kranten van gisteren een dankbaar studieobject. Elf foto's van 'Mark' (Rutte werd nergens vermeld) in wit overhemd met opgestroopte mouwen en open boord, omringd door even zoveel speels opgemaakte soundbites. In het meest persoonlijke tekstvakje ('1 meter 93, vrijgezel') vielen de laatste twee woorden op: Rutte noemt zich 'Nederlands Hervormd'. Een foutje? De VVD-lijsttrekker is gelovig, dat is bekend, maar de Nederlandse Hervormde Kerk ging in 2004 op in de Protestantse Kerk Nederland. Dat maakt Rutte tot PKN-lid, een protestant, een begrip waar veel meer christenen zich mee vereenzelvigen dan Nederlands-hervormd. Waarom dan niet dat woord gebruiken en veel meer mensen aanspreken? Het is simpelweg de macht der gewoonte, laat Rutte via het VVD-campagneteam weten. "Ik ben ouderwets. Dit zeg ik nog altijd." In 2010 noemde Rutte zich in het *Reformatisch Dagblad* ook al eens 'keurig hervormd'.

OOGLAPJE

Cruijff zou een ideale piraat zijn geweest, aldus de Piratenpartij

Carnaval zit er nu twee weken op, maar de Piratenpartij is nog in een verkleedbui. Met paarse ooglapjes en bandana's trokken leden er gisteren in alle vroegte op uit om tientallen standbeelden uit te dossen als piraat. Johan Cruijff kreeg voor het Olympisch Stadion in Amsterdam een ooglapje voor, evenals Spinoza, Erasmus en Aletta Jacobs in andere steden. Op elk beeld is een manifest aangebracht waarin de verdiensten van de 'piraat' in kwestie worden verbonden met het gedachtegoed van de Piratenpartij. Zo zou Erasmus uitstekend bij de partij passen omdat hij vrijheid van mensen en vrede voorstond; de Piratenpartij is tegen de verplichte tegenprestatie in de bijstand en de dienstplicht. Jacobs zou ook een goede piraat zijn, want ze bedong als vrouw dat ze mocht studeren. In het licht van de gelijkheid tussen man en vrouw strijdt de partij voor uitgebreid ouderschapsverlof. En Cruijff? Die wist 'complexe zaken op geheel eigen wijze te verwoorden'. In begrijpelijke taal politiek bedrijven, dat ziet de Piratenpartij ook wel zitten.

CITAAT VAN DE DAG

Het A4'tje had ook op een postzegel gekund.

Het PVV-verkiezingsprogramma had nog veel korter gekund, zegt lijsttrekker Geert Wilders in De Telegraaf.